

2.3.3. Оцінка боргових цінних паперів

Відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» до складу активів пенсійного фонду до боргових цінних паперах належать облигації підприємств, облигації внутрішньої державної позики

Первісна оцінка боргових цінних паперів як фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Проте, якщо існують свідчення, що ціна операції (придбання) не відповідає справедливій вартості боргових цінних паперів, які придбаються, визнається прибуток (збиток) при первісному визнанні. Борговий цінний папір повинен бути нескасовно призначений як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання, яку інколи називають «неузгодженістю обліків», що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

Витрати на придбання боргових цінних паперів, що оцінюються в подальшому за справедливою вартістю, не включаються до їх первісної вартості при визнанні і визнаються витратами періоду.

Подальша оцінка боргових цінних паперів здійснюється за справедливою вартістю. Ринкова вартість належних Фонду боргових цінних паперів оцінюється за офіційним біржовим курсом організатора торгів на дату оцінки. Якщо боргові цінні папери мають обіг більш як на одному організаторі торгівлі, під час розрахунку вартості активів такі інструменти оцінюються за курсом на основному ринку для цього боргового цінного паперу або, за відсутності основного ринку, на найсприятливішому ринку для нього. За умови відсутності свідчень на користь протилежного положення ринок, на якому Фонд зазвичай здійснює операцію продажу активу, приймається за основний або, за відсутності основного ринку, за найсприятливіший ринок.

Ринкова вартість боргових цінних паперів, що не мають обігу на організованому ринку або щодо яких організатори торгів не встановили біржовий курс, оцінюється на підставі інформації про котирування аналогічних боргових цінних паперів. Аналогічними вважаються цінні папери, які, як мінімум, мають такий самий кредитний рейтинг. Якщо спостерігається відхилення параметрів аналогічних боргових цінних паперів від параметрів цінного паперу, що оцінюється, проводяться коригування, які враховують ці відмінності. У разі зміни справедливої вартості боргових цінних паперів, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

2.3.4. Оцінка акцій

Справедлива вартість акцій, які внесені до біржового списку, оцінюється за біржовим курсом організатора торгівлі. Якщо акції мають обіг більш як на одному організаторі торгівлі, при розрахунку вартості активів такі інструменти оцінюються за курсом на основному ринку для цього активу або, за відсутності основного ринку, на найсприятливішому ринку для нього. За відсутності свідчень на користь протилежного, ринок, на якому Фонд зазвичай здійснює операцію продажу активу, приймається за основний ринок або, за відсутності основного ринку, за найсприятливіший ринок.

При оцінці справедливої вартості активів застосовуються методи оцінки вартості, які відповідають обставинам та для яких є достатньо даних, щоб оцінити справедливую вартість, максимізуючи використання доречних відкритих даних та мінімізуючи використання закритих вхідних даних.

Якщо є підстави вважати, що балансова вартість суттєво відрізняється від справедливої, Фонд визначає справедливую вартість за допомогою інших методів оцінки. Відхилення можуть бути зумовлені значними змінами у фінансовому стані емітента та/або змінами кон'юнктури ринків, на яких емітент здійснює свою діяльність, а також змінами у кон'юнктурі фондового ринку.

Справедлива вартість акцій, обіг яких зупинено, у тому числі цінних паперів емітентів, які включені до Списку емітентів, що мають ознаки фіктивності, визначається із урахуванням наявності строків відновлення обігу таких цінних паперів, наявності фінансової звітності таких емітентів, результатів їх діяльності, очікування надходження майбутніх економічних вигід.

2.3.5. Оцінка дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який представляє собою контрактне право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання. Дебіторська заборгованість поділяється на короткострокову (термін погашення протягом 12 місяців з дати фінансової звітності) та довгострокову (термін погашення після 12 місяців з дати фінансової звітності).

Дебіторська заборгованість визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

Первісна оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки. Дебіторська заборгованість може бути нескасовно призначена як така, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання (яку інколи називають «неузгодженістю обліку»), що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

"Методи оцінювання" для дебіторської заборгованості охоплюють застосування останніх ринкових операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, якщо вони доступні, або якщо ні, то потрібно посилатися на поточну справедливую вартість іншого інструмента, який в основному є подібним. Керівництво Фонду прийняло

рішення до оцінки дебіторської заборгованості застосувати середньозважені фінальні ціни операцій по продажу прав вимог за кредитними договорами, що укладені суб'єктами господарювання, дебіторської заборгованості та майнових прав за дебіторською заборгованістю, які формуються в процесі публічного аукціону на майданчику ДП «ПРОЗОРРО.ПРОДАЖІ».

Подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю.

Якщо утримується дебіторська заборгованість, щодо якої оцінити справедливу вартість неможливо, Фонд розкриває причину, з якої не використовується справедлива вартість. У разі суттєвого впливу фактору часу може виникнути необхідність дисконтування суми заборгованості. Вплив фактору часу є суттєвим, якщо теперішня (дисконтована з урахуванням ймовірного строку погашення) вартість дебіторської заборгованості суттєво відрізняється від поточної вартості її погашення.

Дебіторська заборгованість, що виникла внаслідок сплачених авансом витрат та майбутньою економічною вигодою від якої є отримання послуг, а не право на отримання грошових коштів або іншого фінансового активу, не є фінансовим активом.

Прибутки або збитки, що виникають від зміни справедливої вартості такої дебіторської заборгованості, включаються до складу інвестиційних доходів або витрат того періоду, в якому вони виникли.

2.3.6. Оцінка інвестицій в інструменти капіталу

До інструментів капіталу відносяться паї/частки господарських товариств.

Паї/частки господарських товариств оцінюються за справедливою вартістю. Визначення справедливої вартості паїв/часток господарських товариств, здійснюється з урахуванням вартості чистих активів такого господарського товариства за результатами його діяльності. Фонд визнає результат зміни вартості такої частки у звіті про прибутки та збитки.

2.3.7. Оцінка грошових коштів та їх еквівалентів

Грошові кошти включають кошти на поточних рахунках у банках, а також банківські депозити.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Інвестиція визначається зазвичай як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад, протягом не більше ніж три місяці з дати придбання.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за умови відповідності критеріям визнання активами.

Подальша оцінка грошових коштів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості.

Подальша оцінка еквівалентів грошових коштів, представлених депозитами, здійснюється за справедливою вартістю.

У разі обмеження права використання коштів на поточних рахунках у банках (наприклад, у випадку призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації) ці активи можуть бути класифіковані у складі непоточних активів. У випадку прийняття НБУ рішення про ліквідацію банківської установи та відсутності ймовірності повернення грошових коштів, визнання їх як активу припиняється і їх вартість відображається у складі збитків звітного періоду.

Депозит (вклад) – це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під відсоток або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору.

Депозит визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

Первісна оцінка депозиту здійснюється за його справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює його номінальній вартості. Витрати за операцією, навіть якщо вони прямо відносяться до укладання договору про депозит, не включаються до первісної оцінки депозиту, а визнаються витратами періоду.

Подальша оцінка депозитів у національній валюті здійснюється за справедливою вартістю очікуваних грошових потоків.

Вартість очікуваних грошових потоків за депозитом – це теперішня вартість грошових потоків (виплат за депозитним договором), які очікуються до отримання відповідно до графіку виплат, дисконтованих за депозитними ставками. Справедлива вартість очікуваних грошових потоків відображає нинішні ринкові очікування стосовно таких майбутніх грошових потоків.

У разі зміни справедливої вартості депозитів, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

Подальша оцінка депозитів у разі призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації або ухвалення НБУ рішення про ліквідацію банківської установи здійснюється в сумі очікуваних надходжень грошових коштів з урахуванням ймовірності та строку їх повернення.

За відсутності ймовірності повернення депозитів визнання їх як активу припиняється і відображається у складі збитків звітного періоду.

Фонд визнає банківські депозити зі строком погашення від чотирьох до дванадцяти місяців з дати фінансової звітності, в разі, якщо дострокове погашення таких депозитів ймовірно призведе до значних фінансових втрат, в складі поточних фінансових інвестицій.

2.3.8. Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість – нерухомість (земля чи будівля, або частина будівлі, або їх поєднання), утримувана (власником або орендарем згідно з угодою про фінансову оренду) з метою отримання орендних платежів або збільшення вартості капіталу чи для досягнення обох цілей, а не для: (а) використання у виробництві чи при постачанні товарів, при наданні послуг чи для адміністративних цілей, або (б) продажу в звичайному ході діяльності.

Інвестиційна нерухомість має визнаватися як актив тоді і тільки тоді, коли: (а) є ймовірність того, що НПФ отримає майбутні економічні вигоди, які пов'язані з цією інвестиційною нерухомістю, (б) собівартість інвестиційної нерухомості можна достовірно оцінити.

Первісна оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за собівартістю. Витрати на операцію включаються до первісної вартості.

Собівартість придбаної інвестиційної нерухомості включає ціну її придбання та будь-які витрати, які безпосередньо віднесені до придбання. Безпосередньо віднесені витрати охоплюють, наприклад, гонорари за надання професійних юридичних послуг, податки, пов'язані з передачею права власності, та інші витрати на операцію.

Подальша оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки. Справедлива вартість інвестиційної нерухомості, як правило, визначається із залученням незалежного оцінювача. Періодичність перегляду справедливої вартості зумовлюється суттєвими для обліку коливаннями цін на ринку подібної нерухомості.

Справедлива вартість незавершеного будівництва дорівнює вартості завершеного об'єкта за вирахуванням витрат на закінчення будівництва.

2.3.9. Зобов'язання Фонду

Поточні зобов'язання – це зобов'язання, які відповідають одній або декільком із нижченаведених ознак:

– Фонд сподівається погасити зобов'язання або зобов'язання підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;

– Фонд не має безумовного права відстрочити погашення зобов'язання упродовж щонайменше 12 місяців після звітного періоду.

Поточні зобов'язання визнаються за умови відповідності визначенню і критеріям визнання зобов'язань.

Первісна та подальша оцінка поточних не фінансових зобов'язань здійснюється за вартістю погашення.

Пенсійні кошти є сумою грошових зобов'язань Фонду перед учасниками відповідно до статті 1 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та визнаються як фінансові зобов'язання відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти». За своєю суттю, і відповідно до порядку відображення у фінансовій звітності, пенсійні кошти є фінансовими зобов'язаннями, що носять довгостроковий характер.

Фінансове зобов'язання Фонду перед учасниками оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» та пунктів 140.4.3 чи 140.5.8 статті 140 розділу III Податкового кодексу України.

Оцінка довгострокових зобов'язань перед учасниками Фонду здійснюється за справедливою вартістю, яка визначається відповідно до ст.51 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та дорівнює чистій вартості активів Фонду.

Показник чистої вартості активів включається до фінансової звітності недержавного пенсійного фонду у складі зобов'язань окремим розділом.

Зобов'язання Фонду включають:

- зобов'язання за нарахованими, але не виплаченими пенсійними виплатами, за договорами виплати пенсії на визначений строк або нарахованими одноразовими пенсійними виплатами учасникам (спадкоємцям учасників) у випадках, визначених законодавством з питань недержавного пенсійного забезпечення;

- зобов'язання за переказом коштів до страхової організації для оплати договорів страхування довічної пенсії та договорів страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду, укладених із страховою організацією;

- зобов'язання за переказом коштів до іншого пенсійного фонду;

- зобов'язання за переказом коштів на пенсійні депозитні рахунки в банківських установах;

- зобов'язання щодо оплати послуг особам, які здійснюють обслуговування Фонду (адміністратор, зберігач, аудитор, торговці цінними паперами);

- зобов'язання щодо сплати винагороди особам, які здійснюють управління активами Фонду;

- зобов'язання щодо розрахунків з продавцями за отримані, але несплачені Фондом активи;

- зобов'язання за пенсійними внесками, які зараховані на поточний рахунок Фонду, та не персоніфіковані;

- зобов'язання за іншими господарськими операціями з активами Фонду, здійснення яких передбачено Законами України «Про недержавне пенсійне забезпечення» та «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» або іншими нормативно-правовими актами з питань пенсійного забезпечення та на оплату яких можуть бути використані пенсійні активи.

Зобов'язання визначаються відповідно до їх фактичної величини з урахуванням такого:

- зобов'язання за нарахованими, але не виплаченими пенсійними виплатами, за договорами виплати пенсії на визначений строк та/або нарахованими одноразовими пенсійними виплатами учасникам (спадкоємцям учасників) у випадках, визначених законодавством з питань недержавного пенсійного забезпечення, зобов'язання за переказом

коштів до страхової організації для оплати договорів страхування довічної пенсії та договорів страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника фонду, укладених із страховою організацією, зобов'язання за переказом коштів до іншого пенсійного фонду та зобов'язання за переказом коштів на пенсійні депозитні рахунки в банківських установах включаються до розрахунку загальної суми зобов'язань Фонду з урахуванням нарахованих відповідно до законодавства сум податків, обов'язкових платежів та винагороди адміністратора за переказ коштів з дати нарахування таких зобов'язань, визначеної відповідно до поданих заяв та договорів;

- зобов'язання щодо оплати послуг особам, що здійснюють обслуговування Фонду, визначаються на дату розрахунку відповідно до тарифів, визначених відповідними договорами;

- зобов'язання щодо сплати винагороди особам, які надають послуги з адміністрування, управління активами Фонду та зберігача розраховуються кожного робочого дня за кожний день розрахункового періоду як відсоток від чистої вартості активів Фонду, розрахованої на кінець цього дня. Після надходження документів, що підтверджують правильність розрахунку винагороди/оплати послуг за відповідний розрахунковий період особам, які здійснюють обслуговування Фонду на підставі укладених договорів, але не пізніше 10 робочих днів після отримання зазначених документів розмір винагороди, визначений за останній розрахунковий період, може бути скоригований відповідно до отриманих документів;

- зобов'язання щодо розрахунків з продавцями пенсійних активів у відповідному розрахунковому періоді визначаються відповідно до умов договору про купівлю-продаж пенсійних активів та нормативно-правових актів, які визначають порядок ведення бухгалтерського обліку НПФ;

- інші зобов'язання у відповідному розрахунковому періоді визначаються відповідно до умов договорів та законодавства з питань пенсійного забезпечення.

2.3.10. Згортання фінансових активів та зобов'язань

Фінансові активи та зобов'язання згортаються, якщо Фонд має юридичне право здійснювати залік визнаних у балансі сум і має намір або зробити взаємозалік, або реалізувати актив та виконати зобов'язання одночасно.

2.3.11. Визнання доходів та витрат

Дохід та витрати визнаються за методом нарахування.

Дохід – це збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення чистих активів, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.

Дохід визнається у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та критеріям визнання. Визнання доходу відбувається одночасно з визнанням збільшення активів або зменшення зобов'язань.

Дохід від продажу фінансових інструментів, інвестиційної нерухомості або інших активів визнається у прибутку або збитку в разі задоволення всіх наведених далі умов:

Фонд передав покупцеві суттєві ризики і вигоди, пов'язані з власністю на фінансовий інструмент, інвестиційну нерухомість або інші активи;

за Фондом не залишається ані подальша участь управлінського персоналу у формі, яка зазвичай пов'язана з володінням, ані ефективний контроль за проданими фінансовими інструментами, інвестиційною нерухомістю або іншими активами;

суму доходу можна достовірно оцінити;

ймовірно, що до Фонду надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією;

та

г) витрати, які були або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити.

Дохід за фінансовим активом або фінансовим зобов'язанням, що оцінюється за справедливою вартістю, визнається у прибутку або збитку.

Дохід у вигляді відсотків, роялті та дивідендів, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Фонду, визнається на такій основі:

а) відсотки визнаються із застосуванням методу ефективної ставки відсотка;

б) роялті визнається на основі принципу нарахування згідно із сутністю відповідної угоди; та

в) дивіденди визнаються, коли встановлюється право Фонду на отримання виплати.

Витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення чистих активів, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.

Фонд здійснює витрати на ведення діяльності із спільного інвестування відповідно до чинного законодавства. Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Витрати негайно визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли видатки не надають майбутніх економічних вигід, або тоді та тією мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як активу у звіті про фінансовий стан.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки також у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

Витрати, понесені у зв'язку з отриманням доходу, визнаються у тому ж періоді, що й відповідні доходи.

Дивіденди та проценти визнаються доходом лише у разі, якщо:

- право Фонду на одержання виплат за процентами та дивідендами встановлено;

- є ймовірність, що економічні вигоди, пов'язані з процентами та дивідендами, надійдуть до Фонду;
- суму процентів та дивідендів можна достовірно оцінити.

Проценти, зароблені за цінними паперами за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, розраховуються з використанням методу ефективної процентної ставки і показуються у прибутку чи збитку за рік як процентний дохід. Дивіденди включаються до дивідендного доходу у складі іншого операційного доходу в момент встановлення права Фонду на одержання виплати дивідендів і якщо існує ймовірність отримання дивідендів. Усі інші елементи змін справедливої вартості та прибуток або збиток від припинення визнання, обліковуються у прибутку чи збитку за рік як прибуток за вирахуванням збитків від цінних паперів за справедливою вартістю, зміни якої відносяться на фінансовий результат, за період, в якому він виникає.

2.3.12. Видатки на персонал

Фонд не має найманих працівників та не здійснює видатків на персонал.

2.3.13. Забезпечення

Забезпечення визнаються, коли Фонд має теперішню заборгованість (юридичну або конструктивну) внаслідок минулої події, і існує ймовірність (тобто більше можливо, ніж неможливо), що погашення зобов'язання вимагатиме вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, і можна достовірно оцінити суму забезпечення.

2.3.14. Умовні зобов'язання та умовні активи

Фонд не визнає умовні зобов'язання в звіті про фінансовий стан. Інформація про умовне зобов'язання розкривається, якщо можливість вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, не є віддаленою. Фонд не визнає умовні активи. Стисла інформація про умовний актив розкривається, коли надходження економічних вигід є ймовірним.

2.3.15. Пов'язані сторони

Операції з пов'язаними сторонами визначаються і відображаються у фінансовій звітності Фонду відповідно до МСБО 24 «Розкриття інформації про пов'язані сторони».

Пов'язана сторона – фізична особа або суб'єкт господарювання, пов'язані з суб'єктом господарювання, що складає свою фінансову звітність (у цьому стандарті він зветься «суб'єкт господарювання, що звітує»). Фізична особа або близький родич такої особи є пов'язаною.

Пов'язаними сторонами згідно стандарту не вважаються:

- а) два суб'єкти господарювання, просто тому, що вони мають спільного директора або іншого члена провідного управлінського персоналу, або тому, що член провідного управлінського персоналу одного суб'єкта господарювання має суттєвий вплив на інший суб'єкт господарювання;
- б) два контролюючі учасники, просто тому, що вони здійснюють спільний контроль за діяльністю спільного підприємства;
- в) особи, що надають фінансування; профспілки; комунальні служби; департаменти та агентства органу державної влади, що не контролюють, не здійснюють спільного контролю або не мають суттєвого впливу на компанію, що звітує, лише тому, що вони мають звичайні відносини з компанією (навіть якщо вони можуть обмежувати свободу дії Фонду або брати участь у процесі прийняття рішень компанії);
- г) замовник, постачальник, суб'єкт господарювання, що отримав пільги (френчайзер), дистриб'ютор, генеральний агент, з яким Фонд здійснює значний обсяг операцій, просто з причин економічної залежності, що виникає в результаті вищезазначеного.

3. ІСТОТНІ ОБЛІКОВІ СУДЖЕННЯ, ОЦІННІ ЗНАЧЕННЯ І ПРИПУЩЕННЯ

3.1. Істотні судження в процесі застосування облікової політики

У процесі застосування облікової політики керівництво КУА зробило певні професійні судження, окрім тих, які вимагають використання оцінок, які мають найбільш істотний вплив на суми, визнані в фінансовій звітності. Ці судження, серед іншого, включають правомірність застосування припущення щодо здатності Фонду вести свою діяльність на безперервній основі.

При підготовці фінансової звітності КУА робить оцінки та припущення, які мають вплив на визначення сум активів та зобов'язань, визначення доходів та витрат звітного періоду, розкриття умовних активів та зобов'язань на дату підготовки фінансової звітності, ґрунтуючись на МСФЗ, МСБО та тлумаченнях, розроблених Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності.

Оцінки та судження базуються на попередньому досвіді керівництва КУА та інших факторах, у тому числі на наявній у керівництва КУА інформації про поточні події, очікуваннях щодо майбутніх подій, які вважаються обґрунтованими за існуючих обставин і за результатами яких приймаються судження щодо балансової вартості активів та зобов'язань, що визнаються у фінансовій звітності протягом наступного фінансового року.

Фактичні результати можуть зрештою відрізнятись від цих розрахунків. Оцінки та покладені і їх основу припущення постійно переглядаються. Зміни бухгалтерських оцінок визнаються у тому періоді, в якому вони відбуваються, а також в інших майбутніх періодах, якщо зміна стосується цих майбутніх періодів.

Області, де такі судження є особливо важливими, області, що характеризуються високим рівнем складності, та області, у яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки фінансової звітності за МСФЗ, наведені нижче.

3.2. Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ

Якщо немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, застосовуються судження під час розроблення та застосування облікової політики, щоб інформація була доречною для потреб користувачів для прийняття економічних рішень та достовірною, у тому значенні, що фінансова звітність:

- подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки Відкритого недержавного пенсійного фонду «НІКА»
- відображає економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму;
- є нейтральною, тобто вільною від упереджень;
- є повною в усіх суттєвих аспектах.

Під час формування судження враховується прийнятність наведених далі джерел у низхідному порядку:

- а) вимоги в МСФЗ, де йдеться про подібні та пов'язані з ними питання;
- б) визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат у

Концептуальній основі фінансової звітності.

Під час формування судження враховуються найостанніші положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують подібну концептуальну основу для розроблення стандартів, іншу професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тією мірою, якою вони не суперечать вищезазначеним джерелам.

Операції, що не регламентуються МСФЗ, Фондом не здійснювались.

3.3. Оцінки фінансових інструментів

При визначенні класифікації фінансових активів як таких, що в подальшому оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (ІСД), або за справедливою вартістю через прибуток або збиток, управлінський персонал КУА застосовує професійне судження.

3.4 Оцінки справедливої вартості

3.4.1. Методи оцінки справедливої вартості і вхідні дані

Оцінка справедливої вартості – це оцінка конкретного активу або зобов'язання. Тому, оцінюючи справедливу вартість, Фонд має брати до уваги ті характеристики активу, які учасники ринку взяли б до уваги, визначаючи його ціну на дату оцінки.

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції на основному (або найсприятливішому) ринку на дату оцінки за поточних ринкових умов (тобто вихідна ціна), незалежно від того, чи спостерігається така ціна безпосередньо, чи оцінена за допомогою іншого методу оцінювання. Вимоги щодо оцінок справедливої вартості встановлені МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості» (МСФЗ 13). Справедлива вартість у визначенні МСФЗ 13 співпадає з визначенням ринкової вартості відповідно до Міжнародних стандартів оцінки (МСО 300 пар. G3 видання 2011 р.).

Щодо ринкових цінних паперів, справедливою вартістю, як правило, є ринкова вартість, оскільки вона вважається найкориснішою оцінкою цінних паперів на дату звіту та ефективності інвестиційної діяльності за визначений період.

Фонд застосовує методи оцінки справедливої вартості:

- ринковий підхід (для грошових коштів, боргових цінних паперів, інструментів капіталу);
- дохідний підхід (для депозитів, дебіторської заборгованості);
- витратний підхід (для інструментів капіталу, поточних зобов'язань).

Ринковий підхід передбачає визначення вартості на підставі порівняння активу із активами (аналогами), для яких відомі ціни продажу, попиту або пропозиції. Справедлива вартість активу визначається виходячи з цих цін, скоригованих на основні відмінності активу від обраних аналогів та з урахуванням відмінностей цін попиту та пропозиції від цін продажу (наприклад, коригування на торг). Оцінка активу за відомими котируваннями його самого (ідентичного активу) на ринку на дату оцінки є окремим та найбільш прийнятним випадком оцінки за ринковим підходом, що не потребує жодних коригувань.

Дохідний підхід дозволяє визначити справедливу вартість як поточну вартість майбутніх грошових надходжень, які розраховує отримати власник від активу. Під грошовими надходженнями в даному випадку розуміються доходи за вирахуванням всіх витрат, пов'язаних із отриманням цих доходів (т. зв. чистий операційний дохід).

Витратний підхід визначає справедливу вартість як суму витрат, що має понести суб'єкт господарювання для придбання або створення такого самого або подібного активу за вирахуванням всіх наявних ознак зносу та знецінення. Витратний підхід застосовується, як правило, до активів, які не мають ринку та/або продаються разом з іншими активами (так звані спеціалізовані активи). Доречність застосування будь-якого підходу залежить від типу активу, вхідних даних, які доступні для оцінки, звичайних поглядів учасників даного ринку на ціноутворення, а також відповідності вимогам до ієрархії вхідних даних відповідно до МСФЗ 13. Фонд може застосовувати один або декілька підходів. Якщо застосовується декілька підходів, остаточне значення справедливої вартості визначається

шляхом процедури узгодження отриманих результатів, яка враховує надійність вхідних даних, що застосовані для визначення вартості в межах кожного підходу.

З метою максимізації використання відкритих ринкових даних та мінімізації використання закритих вхідних даних під час визначення справедливої вартості МСФЗ 13 визначає три рівні ієрархії вхідних даних:

Вхідні дані 1-го рівня – це ціни котирування (нескориговані) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання, до яких суб'єкт господарювання може мати доступ на дату оцінки.

Вхідні дані 2-го рівня – це вхідні дані (окрім цін котирування, віднесених до 1-го рівня), які можна спостерігати для активу чи зобов'язання, прямо або опосередковано. До них відносяться ціни котирування на подібні активи на відкритих та закритих ринках, а також інша доречна відкрита ринкова інформація.

Вхідні дані 3-го рівня – це вхідні дані для активу чи зобов'язання, яких немає у відкритому доступі. Виходячи з характеру вхідних даних, всі вони можуть коригуватися залежно від дати оцінки та певних обставин. Таке коригування може призвести до того, що рівень ієрархії понизиться. Наприклад, коригування даних другого рівня коефіцієнтами, які не спостерігаються, понижує ці вхідні дані до третього рівня ієрархії, якщо це коригування суттєво впливає на результат. Якщо під час оцінки були використані дані різних рівнів ієрархії, то загальний рівень визначається за найнижчим рівнем даних, важливих для оцінки.

3.4.2. Справедлива вартість фінансових активів і фінансових зобов'язань за умови існування активного ринку

Найнадійнішим свідченням справедливої вартості фінансового інструмента за наявності активного ринку є ціна котирування цього інструмента, яка за наявності має бути використана без коригування для оцінки його справедливої вартості, окрім ситуацій, зазначених у МСФЗ 13 (наприклад, коли важливі події відбуваються після закриття ринку, але до дати оцінки). Фінансовий інструмент вважається котируваним на активному ринку, якщо ціни котирування легко і регулярно доступні та відображають фактичні й регулярно здійснювані ринкові операції між незалежними сторонами. Активний ринок – це ринок, на якому операції для активів або зобов'язань відбуваються з достатньою частотою та у достатньому обсязі, щоб надавати інформацію про ціноутворення на безперервній основі.

Мета визначення справедливої вартості для фінансового інструмента, який відкрито купується та продається на активному ринку – отримати ціну, за якою відбулась би операція з цим інструментом (тобто без модифікації або перепакування інструмента) на кінець звітної періоду на основному, а за його відсутності на найсприятливішому активному ринку, до якого Фонд має безпосередній доступ.

Основний ринок – це ринок, на якому Фонд, як правило, здійснює операції продажу активу або передачі зобов'язання, за відсутності свідчень на користь протилежного положення. Найсприятливіший ринок – це ринок, який максимізує суму, що була б отримана за продаж активу, або мінімізує суму, що була б сплачена за передачу зобов'язання, після врахування всіх витрат на операцію.

Коли поточні ціни котирування недоступні, ціна останньої операції може свідчити про поточну справедливую вартість за умови відсутності значних змін економічних обставин після дати операції. Якщо умови змінилися з часу операції (наприклад, зміна безризикової ставки відсотка після останнього котирування ціни для корпоративних облігацій), то справедлива вартість відображає зміну умов шляхом посилання на поточні ціни або ставки для подібних фінансових інструментів, залежно від обставин. Подібно до того, якщо Фонд може довести, що ціна останньої операції не є справедливою вартістю (наприклад, тому, що вона відображає суму, яку Фонд отримав би або сплатив би у примусовій операції, при недобровільній ліквідації чи продажу описаного майна), таку ціну коригують.

Справедлива вартість портфеля фінансових інструментів є добутком кількості одиниць інструмента та його ринкової ціни котирування. Якщо опублікованої ціни котирування на активному ринку для фінансового інструмента в його сукупності немає, але є активні ринки для його складників, то справедлива вартість визначається на основі відповідних ринкових цін для його складників.

3.4.3 Справедлива вартість фінансових активів і фінансових зобов'язань за умови відсутності активного ринку

Якщо ринок для фінансового інструмента не є активним, Фонд встановлює справедливую вартість, застосовуючи інші підходи та методи оцінювання, що передбачені МСФЗ 13.

Належний метод оцінювання справедливої вартості конкретного фінансового інструмента включатиме спостережені ринкові дані про ринкові умови та інші чинники, які, ймовірно, впливають на справедливую вартість інструмента. Справедлива вартість фінансового інструмента базуватиметься на одному чи кількох із наведених далі чинників (перелік не є вичерпним):

- а) вартість грошей у часі (тобто відсоток за базовою чи безризиковою ставкою);
- б) кредитний ризик;
- в) ціни на валютних біржах;
- г) ціни на інструменти капіталу;
- г) волатильність (тобто величина майбутніх змін ціни фінансового інструмента або іншого об'єкта);
- д) ризик дострокового погашення та ризик відмови;
- е) витрати на обслуговування фінансового активу або фінансового зобов'язання.

Справедлива вартість будь-якого активу залежить від:

- його фізичних або технічних ознак;

- юридичних характеристик, які дають право Фонду отримувати вигоду від активу; та
- поглядів учасників ринку на корисність активу.

Перед проведенням оцінки Фонд ідентифікує актив. Для цілей МСФЗ актив співпадає з одиницею обліку. Це може бути окремий актив або їх сукупність, які мають оцінюватися разом, наприклад, пакет акцій як одиниця обліку.

Актив класифікується як визначений тип майна – нерухомість, цінні папери тощо. Така класифікація дозволяє уявити юридичні правила отримання вигод від активу. Крім того, Фонд визначає юридичні права та обмеження, які накладені на актив та впливають на його вартість.

Справедлива вартість визначається за даними ринку, незалежно від судження Фонду про цінність активу.

Ознаками звичайної угоди (операції) є:

- Сторони угоди є непов'язаними зацікавленими особами, які можуть здійснити угоду та діють добровільно без жодних ознак примусу або вимушеності.
- Укладанню угоди передують маркетинговий період, під час якого сторони мають змогу повністю ознайомитися із активом та кон'юнктурою ринку на дату оцінки.
- Умови поставок та розрахунків згідно з угодою є звичайними для даного ринку.

Під час оцінки Фонд:

- Обирає ринок, на якому буде спостерігати дані для визначення справедливої вартості. Ринок має бути основним або найсприятливішим за визначенням Фонду.
- Перевіряє, чи відповідають угоди, що спостерігаються на ринку, ознакам звичайної угоди.

Справедлива вартість визначається без врахування витрат на продаж.

З точки зору корисності, оцінка справедливої вартості має враховувати принцип найкращого та найефективнішого використання активу з погляду учасників ринку та незалежно від судження Фонду. Найкраще та найефективніше використання активу – це використання фізично можливе, юридично дозволене, фінансово обґрунтоване та таке, що приводить до найбільшого значення справедливої вартості. Аналіз найкращого та найефективнішого використання передують процедурі оцінки.

3.4.4 Судження щодо змін справедливої вартості фінансових активів

Управлінський персонал вважає, що облікові оцінки та припущення, які мають стосунок до оцінки фінансових інструментів, де ринкові котирування не доступні, є ключовим джерелом невизначеності оцінок, тому що: (а) вони з високим ступенем ймовірності зазнають змін з плином часу, оскільки оцінки базуються на припущеннях керівництва щодо відсоткових ставок, волатильності, змін валютних курсів, показників кредитоспроможності контрагентів, коригувань під час оцінки інструментів, а також специфічних особливостей операцій; та (б) вплив зміни в оцінках на активи, відображені в звіті про фінансовий стан, а також на доходи (витрати) може бути значним.

Якби керівництво КУА, яке управляє активами Фонду, використовувало інші припущення щодо відсоткових ставок, волатильності, курсів обміну валют, кредитного рейтингу контрагента, дати офери та коригувань під час оцінки інструментів, більша або менша зміна в оцінці вартості фінансових інструментів у разі відсутності ринкових котирувань мала б істотний вплив на відображений у фінансовій звітності прибуток або збиток.

Розуміючи важливість використання облікових оцінок та припущень щодо справедливої вартості фінансових активів в разі відсутності вхідних даних щодо справедливої вартості першого рівня, Керівництво Фонду планує використовувати оцінки та судження які базуються на професійній компетенції працівників компанії з управління активами та адміністратора, досвіді та минулих подіях, а також з використанням розрахунків та моделей вартості фінансових активів. Залучення зовнішніх експертних оцінок щодо таких фінансових інструментів де оцінка, яка базується на професійній компетенції, досвіді та розрахунках є недостатньою, на думку Керівництва є прийнятним та необхідним.

Використання різних маркетингових припущень та/або методів оцінки також може мати значний вплив на передбачувану справедливу вартість.

3.5 Судження щодо очікуваних термінів утримання фінансових інструментів

Управлінський персонал застосовує професійне судження щодо термінів утримання фінансових інструментів, що входять до складу пенсійних активів. Професійне судження за цим питанням ґрунтується на оцінці ризиків фінансового інструменту, його прибутковості й динаміці та інших факторах. Проте існують невизначеності, які можуть бути пов'язані з призупиненням обігу цінних паперів, що не є підконтрольним фактором і може суттєво вплинути на оцінку термінів утримання фінансових інструментів.

3.6 Використання ставок дисконтування

Ставка дисконту - це процентна ставка, яка використовується для перерахунку майбутніх грошових потоків в єдине значення теперішньої (поточної) вартості, яка є базою для визначення ринкової вартості бізнесу. З економічної точки зору, в ролі ставки дисконту є бажана інвестору ставка доходу на вкладений капітал у відповідній з рівнем ризику подібні об'єкти інвестування, або - ставка доходу за альтернативними варіантами інвестицій із зіставлення рівня ризику на дату оцінки. Ставка дисконту визначається з урахуванням трьох факторів:

- а) вартості грошей у часі;

б) вартості джерел, які залучаються для фінансування інвестиційного проекту, які вимагають різні рівні компенсації;

в) фактору ризику або міри ймовірності отримання очікуваних у майбутньому доходів.

Станом на 31.03.2024 середньозважена ставка за портфелем банківських депозитів у національній валюті в банках, у яких не введено тимчасову адміністрацію або не запроваджено ліквідаційну комісію, становила 9,1% річних. Інформація, що використана для визначення середньозваженої ставки одержана з офіційного сайту НБУ за посиланням <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#2fs> розділ «Вартість строкових депозитів».

3.7 Валютні курси

Операції в іноземній валюті обліковуються в українських гривнях за офіційним курсом обміну Національного банку України на дату проведення операцій.

Монетарні активи та зобов'язання, виражені в іноземних валютах, перераховуються в гривню за відповідними курсами обміну НБУ на дату балансу. Немонетарні статті, які оцінюються за історичною собівартістю в іноземній валюті, відображаються за курсом на дату операції, немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, відображаються за курсом на дату визначення справедливої вартості. Курсові різниці, що виникли при перерахунку за монетарними статтями, визнаються в прибутку або збитку в тому періоді, у якому вони виникають.

Фонд використовував обмінні курси на дату балансу:

	31.03.2024	31.12.2023
Гривня /1 долар США	39,2214	37,9824

3.8. Судові справи та забезпечення по них

Фонд в процесі своєї господарської діяльності може бути як позивачем, так і відповідачем у судових справах. Він створює забезпечення згідно МСБО 37 лише тоді, коли має теперішню заборгованість (юридичну або конструктивну) внаслідок минулої події, і існує ймовірність (тобто більше можливо, ніж неможливо), що погашення зобов'язання вимагатиме вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, і можна достовірно оцінити суму зобов'язання. Для оцінки такої ймовірності настання негативних наслідків, а також для оцінки суми забезпечення, застосовуються професійні судження.

3.9. Поточні податки до сплати та відкладені податки

Фонд не є платником податку на прибуток.

3.10. Питання представлення

Фонд повинен представити свій баланс (Звіт про фінансовий стан) за формами, визначеними Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73.

Цей формат вимагає презентування балансу (звіт про фінансовий стан) з розподілом на поточні та непоточні активи/зобов'язання. Такий підхід не відповідає загальноприйнятому за МСФЗ підходу представлення звіту про фінансовий стан для недержавних пенсійних фондів, для яких більш прийнятним є представлення звіту про фінансовий стан у порядку ліквідності.

4 Нові та переглянуті стандарти та інтерпретації

До чинних стандартів були внесені декілька змін у межах проекту щорічних удосконалень, правок МСФЗ (IFRS). З 01 січня 2024 року та пізніше набирають чинності такі зміни до МСФЗ:

- Зміни до МСБО (IAS) 1 "Подання фінансової звітності" – "Класифікація зобов'язань як поточні та непоточні";
 - Зміни до МСБО (IAS) 1 "Подання фінансової звітності" – "Непоточні зобов'язання із спеціальними умовами";
 - Зміни до МСФЗ (IFRS) 16 "Оренда" – "Орендні зобов'язання в операціях продажу та зворотної оренди";
 - Зміни до МСБО (IAS) 7 та МСФЗ (IFRS) 7 – "Угоди про фінансування постачальника";
 - Зміни до МСБО (IAS) 21 "Вплив змін валютних курсів" – "Відсутність конвертованості".
- Зміни до МСБО 1 "Подання фінансової звітності" – "Класифікація зобов'язань як поточні та непоточні".

Уточнено, що зобов'язання класифікується як непоточне, якщо суб'єкт господарювання має право відстрочити врегулювання зобов'язання щонайменше на 12 місяців – це право має існувати на дату закінчення звітного періоду. Право відстрочити врегулювання зобов'язання щонайменше на 12 місяців після закінчення звітного періоду має бути реальним і має існувати на дату закінчення звітного періоду, незалежно від того, чи суб'єкт господарювання планує скористатися цим правом.

Якщо право відстрочити врегулювання зобов'язання залежить від виконання суб'єктом господарювання певних умов, то таке право існує на дату закінчення звітного періоду тільки в тому випадку, якщо суб'єкт господарювання виконав ці умови на дату закінчення звітного періоду. Необхідно виконати ці умови на дату закінчення звітного періоду, навіть якщо перевірка їх виконання здійснюється кредитором пізніше. На класифікацію зобов'язання не впливає ймовірність того, що суб'єкт господарювання використає своє право відстрочити

врегулювання зобов'язання щонайменше на 12 місяців після закінчення звітного періоду.

Зміни до МСБО 1 "Подання фінансової звітності" – "Непоточні зобов'язання із спеціальними умовами" передбачають, що, суб'єкт господарювання може класифікувати зобов'язання, що виникають за кредитною угодою, як непоточні, якщо право суб'єкта господарювання відстрочити погашення цих зобов'язань обумовлене виконанням суб'єктом господарювання спеціальних умов протягом дванадцяти місяців після завершення звітного періоду. У таких ситуаціях суб'єкт господарювання розкриває в примітках інформацію, що дає змогу користувачам фінансової звітності зрозуміти ризик того, що зобов'язання можуть стати такими, що підлягають поверненню протягом дванадцяти місяців після завершення звітного періоду, в тому числі:

а) інформацію про спеціальні умови (включно з характером спеціальних умов і тим, коли від суб'єкта господарювання вимагається їх виконувати) та балансову вартість пов'язаних зобов'язань;

б) факти та обставини, якщо такі існують, які вказують на те, що суб'єктові господарювання може бути складно виконувати спеціальні умови: наприклад, про те, що суб'єкт господарювання протягом звітного періоду чи після його завершення вчинив дії, спрямовані на уникнення чи обмеження наслідків потенційного порушення. До таких фактів і обставин може також належати той факт, що суб'єкт господарювання не виконав би спеціальні умови, якби їх виконання оцінювалось на підставі обставин суб'єкта господарювання на кінець звітного періоду.

Зміни до МСФЗ 16 "Оренда" пояснюють, як суб'єкт господарювання відображає в обліку продаж і зворотну оренду після дати операції.

Операція продажу з подальшою орендою – це операція, за якою суб'єкт господарювання продає актив і орендує той самий актив у нового власника на певний період часу.

Внесені зміни доповнюють вимоги МСФЗ 16 щодо продажу та зворотної оренди, тим самим підтримуючи послідовне застосування цього стандарту. А саме, змінами уточнено, що орендар-продавець не визнає ніякої суми прибутку або збитку, що стосується права користування, збереженого за орендарем-продавцем. Разом з тим, це не позбавляє орендаря-продавця права визнавати у прибутку або збитку будь-який прибуток або збиток, пов'язаний з частковим або повним припиненням такої оренди.

Зміни до МСФЗ 7 "Звіт про рух грошових коштів" та МСФЗ 7 "Фінансові інструменти: розкриття інформації" – "Угоди фінансування постачальників"

Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) в травні 2023 року випустила вимоги щодо розкриття інформації для підвищення прозорості фінансових угод постачальників та їх впливу на зобов'язання компанії, грошові потоки та ризик ліквідності.

Вимоги щодо розкриття інформації є відповіддю IASB на занепокоєння інвесторів щодо того, що фінансові угоди деяких компаній постачальників недостатньо помітні, що заважає аналізу інвесторами.

Поправки доповнюють вимоги стандартів бухгалтерського обліку МСФЗ і вимагають від компанії розкривати:

- умови;
- суму зобов'язань, які є частиною угод, із розбивкою сум, за якими постачальники вже отримали оплату від постачальників фінансування, та зазначенням того, де в балансі знаходяться зобов'язання;
- діапазони строків платежу; і
- інформація про ризик ліквідності.

Угоди про фінансування постачальників часто називають фінансуванням ланцюжка поставок, фінансуванням кредиторської заборгованості або угодами зворотного факторингу.

Поправки, які впливають на МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» і МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», набудуть чинності для річних звітних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або після цієї дати, протягом першого року порівняльна інформація не потрібна. Планується, що дана поправка буде консолідована в МСБО 7 та МСФЗ 7 у березні 2024 року.

Зміни до МСБО 21 "Вплив змін валютних курсів" – "Відсутність конвертованості" є обов'язковими до застосування з 01.01.2025. Раннє застосування дозволено.

Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IASB) 15 серпня 2023 року опублікувала поправки до МСБО 21 "Вплив змін валютних курсів"

Поправки стосуються визначення конвертованої (обмінюваної) валюти. Стандарт доповнено визначенням, що таке конвертована валюта, настановами, як визначити чи є валюта конвертованою, як визначити спот-курс, якщо валюта не є конвертованою, та як розкрити це у фінансовій звітності.

Необхідно визначити, чи обмінюється валюта на іншу валюту. Якщо валюта не є конвертованою/обмінюваною, суб'єкт господарювання оцінює спот-курс та розкриває інформацію, яка дає змогу користувачам фінансової звітності зрозуміти, як валюта, що не обмінюється на іншу валюту, впливає або очікується, що впливатиме, на фінансові результати діяльності, фінансовий стан та грошові потоки суб'єкта господарювання.

Для досягнення цієї мети суб'єкт господарювання розкриває інформацію про:

- а) характер і фінансові наслідки того, що валюта не є конвертованою;
- б) використаний(і) спот-курс(и);
- в) процес оцінки;
- г) ризики, на які наражається суб'єкт господарювання через те, що валюта не є конвертованою.

Фондом не приймалось рішення про дострокове застосування наведених поправок в МСФЗ, що були випущені, але не набули чинності.

При складанні фінансової звітності Фонд застосував всі нові і змінені стандарти й інтерпретації, затверджені РМСБО та КМТФЗ, які належать до його операцій, що набрали чинності на дату випуску фінансової звітності Фонду